

Historia SMG/KRC Poland

Wspomina Krzysztof Kruszewski

Czasy przedhistoryczne - bez biura

Ponad 4 tysiące lat historii Imperium Chińskiego historycy zwykli dzielić na etapy odpowiadające rządów kolejnych dynastii. Sześć i pół roku dziejów SMG/KRC Poland podzielić wypada wedle miejsc, w których znajdowało się biuro naszego Instytutu.

W drugiej połowie 1989 roku twórcy polskiego programu reform ekonomicznych - Jeffrey Sachs i Leszek Balcerowicz - postanowili przeprowadzić badania socjologiczne nad postawami polskiego społeczeństwa wobec instytucji wolnego rynku i planowanej transformacji ustrojowej. Studium miało obejmować sondaż oraz dwanaście zogniskowanych wywiadów grupowych (Focus Group Interviews). Wykonanie ilościowej części badania powierzono rządowemu Centrum Badania Opinii Społecznej. Poważnych trudności nastroczała natomiast realizacja części jakościowej. W roku 1989 ani czysto naukowe, ani nawet bardziej praktycznie zorientowane, polskie ośrodki badawcze nie były przygotowane do realizacji zogniskowanych wywiadów grupowych.

Jeffrey Sachs, świadom ograniczeń polskiego rynku analiz społecznych, postanowił przeprowadzić jakościową część badania przy pomocy dwu amerykańskich agencji doradczych: SMG (Sawyer Miller Group) z Waszyngtonu i KRC (Kennan Research Consulting) z Nowego Jorku. Trzy miesiące przed terminem rozpoczęcia studium, Krzysztof Nowak - doradca Leszka Balcerowicza i adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego - miał za zadanie przeprowadzić rekrutację polskiego zespołu badaczy gotowych do współpracy z amerykańskimi konsultantami.

Ogólnopolską populację generalną podzielić można na znajomych Krzysztofa Nowaka i tych, którzy jego znajomymi nie są. Osobliwe - jak mówiono - że z tych dwu kategorii, pierwsza jest zdecydowanie bardziej liczna. Korzystając ze swych szerokich znajomości, Krzysztof Nowak zdołał zebrać sporą grupę młodych socjologów i psychologów pasjonujących się metodologią badań rynku i opinii publicznej. W wyniku złożonej procedury selekcyjnej wybrano kandydatów najbardziej zdolnych, pracowitych i gotowych do poświęceń. Większość członków zbudowanego zespołu zdobyło doświadczenia badawcze podczas studiów na Uniwersytecie Warszawskim i podczas podróży oraz stypendiów za granicą. Moderatorzy zogniskowanych wywiadów grupowych stanowią szczególną grupę w każdej organizacji badawczej. Program doboru i szkolenia jakiemu zostają poddani sprawia, że wyjątkowo dobrze potrafią odczytać emocje innych osób, doskonale kontrolują własne zachowania, z łatwością nawiązują interakcję i swobodnie manipulują swoim rozmówcą. W zdecydowanej

większości są to ludzie weseli o wrodzonych predyspozycjach aktorskich - mili i zabawni. W skład 12 osobowego dobranego w Warszawie zespołu badaczy weszły tylko dwie kobiety. Wziąwszy pod uwagę profil przyjętej procedury selekcyjnej oraz płeć przeważającej części moderatorów, łatwo zrozumieć dlaczego atmosfera w SMG/KRC przybrała kształt radosny, choć nieco koszarowy.

W pierwszych dniach listopada 1989 roku do Warszawy przyjechał człowiek odpowiedzialny za szkolenie doborowej grupy polskich badaczy - Nadav Kennan - jeden z najwybitniejszych żyjących znawców metodologii zogniskowanego wywiadu grupowego. Dziś Nadav Kennan sprzedał już swoje udziały w KRC, a nasz instytut odwiedza bardzo rzadko. Wciąż jednak, raz w roku wysyłamy mu paczkę wizytówek z napisem "SMG/KRC Poland. Nadav Kennan. Living legend". Choćby z tego powodu warto przedstawić kilka najważniejszych wątków jego biografii. Nasz mistrz urodził się w żydowskiej rodzinie na Białorusi. Jeszcze jako dziecko, wraz z rodzicami wyemigrował do Izraela, gdzie ukończył szkołę średnią, studia i zaciągnął się do armii, a na koniec podjął służbę w wywiadzie wojskowym. Jako trzydziestopięcioletni mężczyzna Nadav Kennan wyjechał do Niemiec by na Uniwersytecie w Bielefeld wykładać filozofię nowożytną. Na stałe osiadł w Nowym Jorku gdzie założył prywatną praktykę psychoterapeutyczną, a wreszcie KRC - prestiżowy ośrodek badań rynku i opinii publicznej.

W 1989 roku Nadav Kennan miał już pięćdziesiąt lat. Niewysoki, muskularny, bardzo sprawny fizycznie, nosił rozczochraną siwą brodę, jadał kołduny w rosole, doskonale posługiwał się bagnetem od Kałasznikowa i pięknie grał na harmonii. Przede wszystkim był jednak najlepszym nauczycielem jakiego spotkałem. W ciągu kilku tygodni intensywnego treningu Nadav Kennan pokazał polskim badaczom, jak dobrać uczestników wywiadów grupowych, jak prowadzić badanie i w jaki sposób analizować i interpretować uzyskane wyniki. W szkoleniu wzięło udział 12 osób.

- Jakub Antoszewski - dziś PR Manager w Millward Brown SMG/KRC
- Jakub Bierzyński - dziś Dyrektor Generalny OMD
- Paweł Ciacek - dziś Dyrektor ds. Kontaktów z Klientami w Millward Brown SMG/KRC
- Piotr Ciacek - dziś Dyrektor Zespołu Badawczego w Millward Brown SMG/KRC
- Krzysztof B. Kruszewski - dziś Autor Historii SMG/KRC w zarysie oraz Dyrektor Generalny Millward Brown SMG/KRC
- Agnieszka Kublik - dziś Dziennikarka Gazety Wyborczej
- Jan Nawrocki - dziś Partner w instytucie IQS & QUANT
- Krzysztof Nowak - dziś Prezes Agencji Profile
- Michał Okłot - wyjechał do USA gdzie słuch po nim zaginął
- Anna Pokorska - dziś Dyrektor Zespołu Badawczego w Millward Brown SMG/KRC

- Zbigniew Rykowski - dziś Dyrektor w Zespole Analiz i Prognoz URM
- Roman Świetlikowski - dziś Specjalista ds. Wyceny Projektów Badawczych w Millward Brown SMG/KRC

Po zakończeniu cyklu szkoleń odbyło się huczne przyjęcie podczas którego podałem grzanki z żółtym serem, żurek z torebki i białą kiełbasę. Goście przynieśli bardzo dużo wódki. Jakub Antoszewski - nie tylko badacz ale i absolwent szkoły muzycznej - grał na pianinie, a Nadav Kennan na harmonii. Pierwszy polski zespół moderatorów zogniskowanych wywiadów grupowych był przygotowany do pracy. Teraz należało znaleźć miejsce odpowiednie na centrum koordynacji badań - nasze pierwsze biuro.

Bednarska

Po starannym namyśle, moderatorzy stwierdzili, że najdogodniejszym miejscem na centrum koordynacji badań jest pokój stołowy w jednym z mieszkań przy ulicy Bednarskiej, na warszawskiej Starówce. Po pierwsze, pokój - podobnie jak całe mieszkanie - położony był nie tylko w miejscu reprezentacyjnym ale także blisko Uniwersytetu Warszawskiego, z którym łączył nas sentyment i codzienne obowiązki. Po wtóre, lokal stanowił własność jednego z członków Zespołu - Krzysztofa K. Kruszewskiego - co pozwalało uniknąć konieczności wnoszenia opłat za jego wynajem. Wyposażenie biurowe pokoju składało się ze stołu, 50-letniej maszyny do pisania marki Mercedes oraz komputera Amstrad PCW 8512 ze stosowną, igłową drukarką. W ramach prac dekoratorskich dokonano maskowania przejść do łazienki i sypialni, a drzwi wejściowe obito brązowym skajem. Wkrótce ustalono także formalny porządek obowiązujący przy realizacji wszystkich prac badawczych

Od najdawniejszych czasów w SMG/KRC Poland przywiązywano szczególne znaczenie do bliskiego kontaktu z klientem, indywidualnego wyszkolenia a przede wszystkim doskonałego wyżywienia kadry badaczy. Regulamin pokazuje również jak bardzo militarny, a zarazem ludyczny był od początku duch naszej organizacji. Według opisanego porządku przeprowadzono dwa pierwsze projekty badawcze poświęcone postawom Polaków wobec planowanych zmian politycznych i gospodarczych. Zleceniodawcy - Jeffrey Sachs i Leszek Balcerowicz oraz przedstawiciele ośrodków Sawyer Miller Group i Kannan Research Consulting wydawali się całkowicie usatysfakcjonowani jakością wykonanych prac. To właśnie amerykańscy eksperci, z którymi mieliśmy okazję współpracować podczas realizacji obu projektów, doradzili nam aby nieformalną grupę moderatorów przekształcić w działające oficjalnie centrum analiz rynku i opinii publicznej. Wkrótce, kierownictwo instytutów Sawyer Miller Group oraz Kannan Research Consulting udzieliło nam pisemnej zgody na używanie nazwy SMG/KRC Poland we wszystkich dokumentach oraz lokalnych i międzynarodowych operacjach handlowych. Miesiąc później, przystąpiliśmy do realizacji trzech kolejnych projektów badawczych. Pierwszy realizowano na zlecenie Andrew Berga, jednego z doradców

Jeffreya Sachsa specjalizujących się w problematyce rolnictwa i przemysłu spożywczego. Zleceniodawcą dwu dalszych studiów było Development Alternatives Inc. - amerykańska instytucja konsultingowa zatrudniona przez Departament Stanu USA. Ze spotkania zorganizowanego na zakończenie jednego z tych badań pochodzi cytat używany później przez dłuższy czas jako motto polityki finansowej SMG/KRC Poland. Nieco już zamroczony Piotr Ciacek tłumaczył kompletnie pijanemu Andrew Bergowi, jak wysoki jest udział kosztów transportu w budżecie badań jakościowych. *"Fuel, gasoline, benzin ...I do my business - you do your business ... How do you do?"* Zysk z pierwszych pięciu projektów badawczych postanowiono przeznaczyć na oficjalną rejestrację SMG/KRC Poland oraz wynajem i wyposażenie nieco większego biura. Wybór padł na ciemną, nieco podmokłą ale bardzo przytulną piwnicę w jednej z willi na Żoliborzu.

15 lipca 1990 roku, dokonaliśmy rejestracji spółki cywilnej SMG/KRC Poland. Pierwszym prezesem nowo powstałego ośrodka badawczego jednogłośnie wybrany został Krzysztof Nowak. Dla mnie przeznaczono stanowisko dyrektora generalnego.